

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

יו.

עין משפט
נר מצוה

פא א (מיי) פ"א מהל
אסור בזה הל' כן
טו"ע י"ד מ"י ק"י ספיף
:א
ב (מיי) שם הל' ו טו"ע
ה"י ס"א כ"א ספיף :|
פב ג מיי פ"ב מהל
עבודת כוכבים הל' ה:

רבינו הגנאל

ואסיק' מפני שאמר לפניו
יעקב איש כפר סכניא
(נחמני) נח ד' תיבות) אתנן
זונה ומחירי כלב אסורין
לקרבן אבל לעשות מהן
בית הכסא לבתן גדול
שירי. ממקום טענות באו
ולמקום טענות חזרו
כרתיב מאתנן זונה
קצבה ועד אתנן זונה
ישבו והורה לו על
דבר זה בשביל שנתיישר
בנינו ונתנה ממנו ותפשו
על זה ואמר עבתי
על מה שכתוב הרחק
מעליה דרך זו המינות
והורשות ואל תקרב אל
פתח ביתה זו זונה
וכמה צריך להתרחק
מפתח זונה ד' אמות:
ו' פדת הוא אמר לא
אסרה תורה אלא גילו
עוונתה בלבד שגא' איש
איש אל כל שאר בשרו
על תקרבו לגלות ערוה:
אלא הוה
לפלוותיה אבי ידוהו.
ואלוינה דידיה אדידיה
דהא הוא דאמר אפי
שום קריבה בעולם אסור
משום לך דך אומרין גזריא
סחור סחור לכרמא לא
תקרב: לעלוקה שתי בנות
אל המינות והורשות כל
באה לא ישובון כל באי
במינות לא ישובון ואם
ישבו לא יישבו אורחות
חיים: למימרא דכל הדר
ממנות מיית ואסיק' הני
מילי ממנות אבל עוברי
עבירה כגון הוריא דאתאי
קמיה דרב חסדיא ואמרה
קמיה בנה קטן מבנה גדול
כלומר בא עליה בנה
הגדול ונתכבדה ממנו
וילדה בנה קטן וכיוצא
עוברי עבירה אם
ישבו שחיו: למימרא
דהחור מן העבירות יחיה
הוריא אלפזו בן דורדיא
הגהות הלכה זונה בעולם
כ"י בשנת הרגל דבר
שמע הוה אומרין אלעזר
אבן מתקבל בתשובה
כ"י והיה גיטא ונתון
ברעוהו אהתנן לשמים
חמשים עליהם שכתוב כן
וכן וכן כולם עד אין
הרבי תלוי אלא בתשובה
מיד חזר בתשובה והניח
ראשו בין ברכיו וגעה
בכביה עד שיצאה נשמתו
יצתה בת קול ואמרה ר'
אלעזר בן דורדיא מוזמן
לחיי העולם הזה
רבי ואמר יש קנה עולמו
בשנה אחת כגון זה ולא
דיו שנחלו ונתונו אלא
שקראוהו רבי מן השמים.
והא אלעזר זה בעבירה
הוה דביק וכיון הדר
ביה מית. ופיק' התם
כיון הוהו אייק בעבירה
הרבים הוה פצי לבית
עבודת כוכבים וחזא
לבי זונת אמרו גיזול

ויעקב איש כפר סכניא שמו. ז"ל דלין זה יעקב מינאה דפרק
אין מעמדיו (לקמן דף כח). דרמא סמא לרבי אצבו דודאי
אותו יעקב^א לא הארץ ימיס כ"כ אלא נראה דהוא שצא לרפאות את
בן דמא (לקמן ס:). אצל יעקב מינאה דרבי אצבו יכול להיות שהוא
אותו דפרק כ"סוי הדס (מולין דף פד).
גזי רבא^ב: **מהו לעשות בית
הכסא רב**. נראה דלאו מדאורייתא
קא צעי דפשיטא דשרי דהא אפילו
ריקועים דבית קדשי הקדשים הוה
שרי אי לאו ריבויא דקרא דפרק כל
הללמיס (לקמן דף מ:). אצל מידי דהר
הבית פשיטא דשרי דהא אפי' פרה
אימעטא פרק כל הללמיס מקרא
דבית ה' פרט לפרה שאינה צאה
לצית: **הרחק מעליה דרך כל כזי
מינות**. והא דלאמרי' דפרק כל כזי
(שם דף קנז). דכמה אמוראי הוו
אזלי לבי אצדין זהו להמוכח עמס^ג
ולא היה מקום מינות ממש אלא
מקום ויכוח ומתקצנים שס חכמי
עובדי כוכבים וגושפין ונחמסי דניסי
ומאן דלא הוה אזיל היינו מיראה שלא
יהרגו וכן משמע דלאמר^ד רב נחמן
אנא מינייהו ומסתפינא מינייהו ודלא
כפ"ה^ה שפירש בסמוך שהוא מקום
עבודת כוכבים: **ופליגא דרבי
פדת**. ופי' ומאי פליגא דלמא לעולם
אמרו רב חסדא ור' פדת שמן המורה
אינו אסור אלא קריבה של גלוי עריות
אצל מגזירת חכמים כריך להרחיק ד'
אמות והי' קשיא פ"ק דשבת (דף ג:).
על הסי' דאמר ואת אשת רעהו לא
טמא ולא אשה נדה לא קרב מה אשת
רעהו הוה צנגדו והיא צנגדה אסור
אף נדה כן ועלה קאמר ופליגא דר'
פדת דל"ר פדת לא אסרה תורה אלא
קריבה של גלוי עריות צנגד ומאי
קאמר וכי צא ר' פדת לומר דאשתו
נדה הוה צנגדו והיא צנגדה שרי
ולא שניו צנגדה (שם דף יא). לא
יאלכו הוצ עס הזנה מפני הרגל
עצירה לכך נראה לר"י דה"ק הכא
והתם דמה שאנו דורשים מלשון קריבה
הכא ארבע אמות והתם הוה צנגדו
כו' פליגא דר' פדת דל"ר פדת אין
קצלה אלא גלוי עריות ממש ואפילו
אסמכתא לעשות הרמקה ד' אמות אין
ללמוד ממנה: **ופליגא דרביה
אדידיה**. ומה שהיה מיקל לעלמו היינו
משום דדמיין עליה כי כשורא כדלאמרי'
צריש פ"צ דכמוצות (דף מ:).
לערוכה. לפי הפשט היינו גיהנס
וכן יסד הפייט צולת
של חנוכה יקדו צהצבי עלק ור"ת
הקשה דצ"צ דעירונין (דף יט). ושם
ד"ה והאיכא) דחשיב שמות גיהנס לא
קחשיב האי לכך נראה לו (א) דשם חסס
הוא כמו (משלי ג) לאימאל (ושם
ג) למואל אצל אין לומר שהוא
משמות שלמה כמו אגור וקהלת
דצמדלש על ג' דברים קחשיב אימאל
צשהי'ו: **עך** דמקרא **מבקשים**
עליך רחמים. לא השינו לו כן אלא
היה אומר צלצו שכן יוכלו להשיב
א"נ שר של הרים היה משיב כן ס:

הנהאך ועליו נתפסת אמר לו עקיבא הוכרתני
פעם אחת הייתי מהלך בשוק העליון של
ציפורי ומצאתי^א אחד ויעקב איש כפר סכניא
שמו אמר לי כתוב בתורתכם ילא תביא
אתנן זונה [וגו'] מהו לעשות הימנו בהכ"ס
לכ"ג ולא אמרתי לו כלום אמר לי כך
לימדני^ב [כי] מאתנן זונה קצבה ועד אתנן
זונה ישובו ממקום הטנופת באו למקום
הטנופת ילכו והנאני הדבר על ידי זה
נתפסתי למינות ועברתי על מה שכתוב
בתורה^ג הרחק מעליה דרך זו מינות ואל
תקרב אל פתח ביתה זו מינות ואיכא
דאמרי הרחק מעליה דרך זו מינות והרשות
ואל תקרב אל פתח ביתה זו זונה וכמה
אמר רב חסדא ארבע אמות ורבנן [האי]
מאתנן זונה מאי דרשי ביה כדרב חסדא
דאמר רב חסדא כל זונה שנושכרת לבסוף
היא שוכרת שנאמר וכתתך אתנן ואתנן
לא נתן לך [ותהי להפך] ופליגא דרבי פדת
דא"ר פדת^ד לא אסרה תורה אלא קריבה של
גלוי עריות בלבד שנא' איש איש אל כל שאר
בשרו לא תקרבו לגלות ערוה^ה עולא כי הוה
אתי מבי רב הוה מנשק להו לאחתיה אבי
ידיהו ואמרי לה אבי חדייהו ופליגא דרביה
אדידיה דאמר עולא קריבה בעלמא אסור
משום^ו לך אמרין גזריא סחור סחור
לכרמא לא תקרב לעלוקה שתי בנות הב
הב מאי הב אמר מר עוקבא [קול] שתי
בנות שצועקות מגיהנם ואומרות בעוה"ז
הבא הבא ומאן נינהו מינות והרשות איכא
דאמרי אמר רב חסדא אמר מר עוקבא קול
גיהנם צועקת ואומרת הביאו לי שתי בנות
אורחות חיים וכי מאחר שלא שבו היכן ישיגו ה"ק ואם ישובו ולא ישיגו
אורחות חיים למימרא דכל הפורש ממינות מיית והא היא דאתאי לקמיה
דרב חסדא ואמרה ליה קלה שבקלות עשתה בנה הקטן מבנה הגדול ואמר
לה רב חסדא מרחו לה בוודתא ולא מתה מדקאמרה קלה שבקלות עשתה
מכלל דמינות [נמוי] הויא בה ההוא דלא הדרא בה שפיר ומש"ה לא מתה
איכא דאמרי ממינות אין מעבירה לא והא היא דאתאי קמיה דרב חסדא
וא"ל [ר"ח זווידו לה זווידתא] ומתה מדקאמרה קלה שבקלות מכלל דמינות
נמוי הויא בה ומעבירה לא והתניא אמרו עליו על ר"א בן דורדיא שלא הניח
זונה אחת בעולם שלא בא עליה פעם אחת שמע שיש זונה אחת בכרכי
הים והיתה נוטלת כים דינרין בשכרה נטל כים דינרין והלך ועבר עליה
שבעה נהרות בשעת הרגל דבר הפיחה אמרה כשם שהפיחה זו אינה
חוזרת למקומה כך אלעזר בן דורדיא אין מקבלין אותו בתשובה הלך וישב
בין שני הרים וגבעות אמר עליהם ובעות בקשו עלי רחמים אמרו לו עד
שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר^ז כי ההרים ימושו והגבעות
תמוטינה אמר שמים וארץ בקשו עלי רחמים אמרו עד שאנו מבקשים
עליך נבקש על עצמנו שנאמר^ח כי שמים כעשו נמלחו והארץ כבגד תבלה
אמר חמה ולבנה בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש
על עצמנו שנאמר^ט וחפרה הלכנה ובושה החמה אמר כוכבים ומזלות בקשו
עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר^י
ונמוקו כל צבא השמים אמר אין הדבר תלוי אלא בי הגיהן ראשו בין ברכיו
וגעה בכביה עד שיצתה נשמתו יצתה בת קול ואמרה ר"א בן דורדיא מוזמן
לחיי העולם הבא [והא הכא בעבירה הוה ומית] התם נמוי כיון דאביק בה טובא
כמינות דמאי^כ בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו
בשעה אחת ואמר רבי לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין
אותן רבי ר' חנינא ור' יונתן הוו קאזלי באורחא ממו להנהו תרי שבילי
כוכבים וחד פצי אפיתחא דבי זונת אמר ליה חד לחבריה גיזיל אפיתחא דעבודת כוכבים
דנכים

(א) [בס"א]: אחד מתלמידי
ישו הנורא (ב) [בס"א]:
למדינו ישו הנורא (ג) [בס"א]:
ג' (ד) [בס"א]: [ולקמן נמ:]
ו' (ה) [בס"א]: [ולקמן נמ:]
(ו) [בס"א]: [ולקמן נמ:]
לעבודת כוכבים (ז) [בס"א]:
(ח) [בס"א]: [רעש] (ט) [בס"א]:
מוספות מגילה כ"ב. ד"ה
אמר יעקב ור' (י) [בס"א]:
נוסף: לפסול מקום אלו
(יא) [בס"א]: [ולקמן נמ:]
מר בני יוסף (יב) [ולקמן נמ:]
ד"ה לבית אביהן (יג) [בס"א]:
מוס' מולין. ד"ה אמר.

תורה אור השלם

1. לא תביא אתנן זונה
ומחירי כלב בית ה'
אלוקה לכל גזר פי
תועבת ה' אלוקיך כג עט
שניהם: דברים כג עט
2. וכל פסיליה יבחו וכל
אתנניה ישרפו באש וכל
עצביה אשים שמקה פי
מאתנן זונה קצבה ועד
אתנן זונה ישובר.
מיכה א ד
3. הרחק מעליה דרך
ואל תקרב אל פתח
ביתה: משלי ה ח
4. ויהי קר תהפך מן
השמים בתוונותיך
ואחריך לא זונה ובתך
אתנן ואתנן לא נתן לך
ותהי להפך.
יהושפט א כל
5. איש איש אל קרבו
שאר בשרו לא תקרבו
לגלות ערוה אני: ויקרא י"ו
6. לעלוקה שתי בנות
הב הב שלוש יהא לא
תשבענה ארבע לא
אמר הוה: משלי ט טו
7. כל אפיה לא ישובון
ולא ישיגו ארחות
חיים: משלי ב ט
8. בי הריקים ומושו
והגבעות המונות וחסדי
מאתק לא ימוש אמת
שלומי לא תמות אמר
מחוקק: י' ישעיהו נ"ו י'
9. שאו לשמים עיניכם
והביטו אל הארץ מתחת
בי שמים קעשו נמלחו
והארץ כבגד תבלה
ולשביה כמו כן ימותון
וישעתי לעולם תהיה
וצדקתי לא תחת:
ישעיהו נ"ו
10. ותפרה הלכנה
ובושה החמה ביה מלך
צבאות בחר ציון
ובירושלם ונגד יקונו
כבוד: ישעיהו כ"ב כב
11. ונמוקו כל צבא
השמים ונגלו כספר
השמים וכל צבאם יבול
כבול עליה מגפן וכבגבלת
מתאנה: ישעיהו ל"ד

הגהות הב"ח

(א) דשם חסס הוא. כ"ה
וכי דשם חסס הוא. כ"ה
הוא דמוקו ליה כ"ה
גיהנס היט משום דמבי
צמיה שאל ועלר חסס
מוספתי ר"פ עושין פול
דף ט ג"ה: והאיכא
תפסה:

מוסף רש"י

קריבה של גלוי עריות.
משמע ממש (שבת ג:).